Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda Aurea - Cod. Aug. perg. 256

Jacobus <de Voragine>

[S.l.], [14. Jahrh.]

Ad vincula sancti Petri

urn:nbn:de:bsz:31-66161

Visual Library

sepultum quem Ursicinus vidit. In memoria eterna erit iusta hospita mea, ab auditione mala non timebit in die novissimo. Cum vero codicem revolveret, in cunctis foliis reperit hoc scriptum. Cum autem ad eius tumulum crebra miracula fierent, Clodoveus rex Francorum christianus effectus et a sancto Remigio baptizatus, cum gravem renum pateretur dolorem, ad eius tumulum veniens sanitatem integram reportavit. Qua propter locum illum ditavit et tum miliariorum spacio in gyro ecclesie et per totam terram villas et castella dedit. Locique illius librum fecit. Marcilla vero eius famula vitam ipsius conscripsit, que postmodum in Sclavoniam pergens et ibi evangelium Christi predicans post decimum annum a dormitione sancte Marthe in pace quievit. De vii machabeis.

Machabei septem. machabeus

Machabei cum matre reverenda et Eleazaro sacerdote, quia pro servatione legis carnes porcinas nollent comedere, inaudita suppliciorum genera pertulerunt, sicut in secundo Machabeorum plenius continetur. Et notandum quod ecclesia orientalis festa facit de sanctis utriusque testamenti, occidentalis autem non facit festa de sanctis veteris testamenti, eo quod ad infernos descenderunt, preterquam de innocentibus, eo quod in ipsis singulis occisus est Christus, et de Machabeis. Sunt autem quatuor rationes quare de istis Machabeis ecclesia, licet ad inferos descenderint, sollempnizet. Prima est propter prerogativam martyrii, quia inaudita supplicia inter sanctos veteris testamenti passi sunt; ideo privilegiati sunt ut eorum passio nunc celebretur. Hec ideo ponitur in hystoria scolastica. Secunda est propter representationem misterii: septenarius quippe numerus universitatis significativus est; in istis omnes patres veteris testamenti celebritate digni. Sed de ipsis non sollempnizat ecclesia, cum quia ad limbum descenderunt, tum quia multitudo novorum sanctorum intravit; in his tamen septem impenditur omnibus reverentiam, quia per septem, ut predictum est, universitas designatur. Tertia est propter exemplum paciendi: proponuntur enim in exemplum fidelibus, ut sic horum constantia ad zelum fidei animentur et ad paciendum pro lege Moysi fortes accingantur. Quarta est propter causam suppliciorum, sed pro defensione legis evangelice paciuntur. Has tres ultimas rationes assignat magister Iohannes Beleth in summa de officio. Ad vincula sancti petri. De eodem.

Festum sancti Petri apostoli, quod ad vincula dicitur, quadruplici de causa institutum fuisse putatur, scilicet in memoriam liberationis Petri, in memoriam liberationis Alexandri, pro destruendo ritu gentilium et pro impetrando absolutionem spiritualium vinculorum. Prima causa est in memoriam liberationis Petri. Nam sicut dicitur in hystoria scolastica, Herodes Agrippa Romam adiit et in gratiam Gaii nepotis Tyberii Cesaris familiarissimus extitit. Quadam autem die dum esset Herodes in curru cum Gaio, levatis in celum manibus ait: Utinam videam mortem istius senis et te dominum totius orbis. Hanc auriga Herodis audivit et Tyberio continuo intimavit. Qua propter indignatus Tyberius Cesar Herodem reclusit in carcerem. Unde dum quadam die iuxta arborem innixus esset, cuius frondibus insidebat bubo, unus de captivis peritus in auguriis dixit ei: Noli timere, quia cito liberaberis et in tantum sublimaberis quod amicos tuos in tui invidiam concitabis et in hac prosperitate morieris. Quociens autem huius generis animal super te videris, ultra quinque dies

uinxe n(on) ualeb(at). Post aliquod t(em)p(u)s ty
b(er)ius moritur (et) gayus in imp(er)iu(m) subli
matur. Qui q(ui)de(m) herode(m) agrippa(m) libau(it)
(et) magnifice rege(m) sublimatu(m) in iudeam
misit. Cu(m)q(ue) uenisset misit manu(m) ut
affligeret quosda(m) de ecclesia. Occiso aut(em)
iacobu(m) fr(atr)e(m) ioh(ann)is gladio ab(s)ciderat an(te)
die(m) azimor(um) uide(n)s q(uia) h(oc) g(ra)tu(m) erat iudei(s)
i(n) dieb(us) azimor(um) petru(m) app(re)hendit (et) in
carcere(m) reclusit uole(n)s post pascha eu(m)
p(ro)ducere p(o)p(u)lo. Angel(u)s aut(em) eade(m) nocte
assistens mirabiliter eu(m) a uinculor(um)
nexib(us) absoluit (et) ad ministeriu(m) p(re)di
cat(i)o(n)is liberu(m) ire iussit. Facinus aut(em)
regis dilat(i)o(n)em n(on) patitur ult(i)o(n)is. Se
q(uen)ti u(er)o die custodes ad se uenire fec(it)
ut p(ro) fuga petri duris eos penis af
ficeret. s(ed) t(ame)n facere p(ro)hibitus e(st) ne solu
tio petri alicui noceret. Stati(m) concitus i(n)
cesarea(m) descendit (et) ibi p(er)cussus ab
angelo exspirauit. Et enim sic(ut) refert
ioseph(us) in xix. antiquitatu(m) lib(ro) cum
cesarea(m) aduenisset (et) cu(m) totius p(ro)uin
cie uiri in unum conuenissent ille
ueste fulgenti ex auro argentoq(ue)
mirabiliter contexta indutus incipi
ente die p(ro)cedit ad theatru(m). Ubi cu(m) p(ri)mos
sol(is) radios uestis argentea suscep(isset)
rep(er)cusso splendore duplicatu(m) spe(c)
tantib(us) lucis fulgore(m) metalli uibra(n)
tis effudit ut intuentib(us) p(er)string(er)et
aciem terroris aspectus. (Et) p(er) hoc plus
ali(quid) de eo q(ua)m humane nature e(ss)e artifex
arrogantia mentiretur. Illico ad
ulantis uulgi concrepant uoces di
centis. Nunc usq(ue) ut hominem ueriti
sumus. s(ed) ex hoc iam sup(ra) humana(m)
natura(m) te e(ss)e fatemur. Et du(m) ad illa
tantis demulcetur honorib(us) (et) ob
latos sibi diuinos honores n(on) re

spueret respiciens uidit insidentem sup(er)
funiculu(m) capiti suo angelu(m) i(d est) bubo
ne(m) mortis eius p(re)nuntiu(m). Et de
spiciens eq(ue) ad p(o)p(u)l(u)m dixit. Ecce ego deus u(este)r
morior. Sciebat eni(m) ex p(re)nuntiati
one augurii se infra .v. dies mori
turu(m). Et continuo p(er)cussus p(er) .v. dies
uermib(us) eius uiscera corrosa de(n)tib(us)
exspirauit. h(ec) ioseph(us). In com(m)emorat(i)o(nem)
igit(ur) tam mire liberat(i)o(n)is p(ri)ncipis
ap(osto)lor(um) a uinculis (et) ta(m) mire uindicte i(n)
tyrannu(m) p(er)emptus subsecute. eccl(esi)a festu(m)
s(an)c(t)i petri sollepnizat. Un(de) (et) ep(isto)la in mis
sa cantatur in q(ua) h(ec) liberatio f(a)c(t)a fuisse p(er)
hibet(ur). (Et) i(de)o h(oc) festu(m) debet uocari pe
tri a uinculis. Secu(n)da c(aus)a institut(um) e(st)
ut qu(on)da(m) alexand(er) papa qui sextus p(ost)
b(eatu)m petru(m) rexit eccl(es)iam (et) hermes p(re)fect(us)
urb(is) rome q(ue)m p(er) alexandru(m) ad fide(m) co(n)u(er)
sus erat a quirino tribuno i(n) diu(er)sis locis
custodia tenebant(ur). Ip(s)eq(ue) tribunus ad
hermen p(re)fectu(m) miror te uiru(m) prudente(m)
honore dimisso p(re)fecture (et) uita(m) alia(m)
somp(n)iare. Cui hermes dix(it). Et ego an(te) hos
annos om(n)ia deridebam (et) hanc uita(m)
sola(m) putaba(m). Re(spon)dit quirinus. fac
ut me p(ro)bare quod alia(m) uita(m) noueris (et)
continuo fidei tue discipulu(m) hebis. Cui
hermes dix(it). s(an)c(tu)s alexand(er) q(ue)m tenes uin
ctus ip(s)e te melius h(oc) docebit. Tunc
quirinus maledicens ait sic. Ego t(ibi)
dixi ut me p(ro)bare facias h(oc) (et) nunc me
mittis ad alexandru(m) q(ue)m p(ro) suis scele
rib(us) teneo uinculatu(m). Uerumta(men) tibi (et) ei
sup(er) alexandrum custodia(m) duplicabo
(et) si ip(su)m tecu(m) uel te cu(m) eo inuen(er)o post(ea)
fide(m) tuis (et) eius s(er)monib(us) adhibebo. Fecit
q(uo)d dixit (et) alexandro p(er) eu(m) hoc indi
cauit. Orante ig(itur) s(an)c(t)o alexandro an
gelus ad eu(m) uenit (et) ip(su)m ad hermen i(n) carc(erem)

ad ducem. Et inueniens eos quirinus insimul
plurimum admiratus est. Et cum hominibus qui
rino narraret quod alexander filium suum
mortuum suscitasset dixit alexandro quiri
nus. Habeo filiam gutturosam nomine bal
binam promitto quod tuam me recipere fidem
si filie mee impetraueris potius sanitatem.
Cui alexander. Vade cicius et ipsam ad
carcerem meum adducito. Cui dixit quirinus
Cum hic sis. quomodo in carcere tuo te po
tero inuenire. Ad quem alexander. Vade quia
qui huc me duxit huc me cito redu
cet. Pergens quod quirinus filiam suam
ad carcerem alexandri adduxit. et i
de ipsum inueniens ad pedes suos se pro
strauit. Tunc filia eius cepit vincula
sancti alexandri deuote osculari. ut
sanitatem reciperet. Cui alexander dixit.
Noli filia has meas cathenas oscu
lari. Sed bogas sancti petri apostoli diligen
ter inquire quas deuote osculans
recipies sanitatem. Quirinus igitur in
carcere ubi petrus detentus fue
rat diligenter inquiri bogas fecit.
eas que cum inuenisset filie sue oscula
das dedit. Illa mox ut osculata est
sanitatis est integre beneficium assecu
ta. Tunc quirinus ueniam petens
alexandrum de carcere eiecit et ipse
cum familia et aliis quam pluribus bap
tismum suscepit. Tunc sanctus alexander
hoc festum in kl. augusti celebrandum in
stituit et in honorem apostoli petri ecclesiam
fabricauit. Vbi vincula reposuit
et ad vincula nominauit. In hac sol
lempnitate ad predictam ecclesiam fit
magnus concursus populi et ibidem populus
osculatur vincula. ¶ Tercia causa insti
tutionis secundum bedam hec est. Octauianus
imperator et anthonius sibi inuicem
affinitate coniuncti sic inter se mundi
totius mundi imperium diuiserunt ut
octauianus in occidente. ytaliam gal
liam. yspaniam. Anthonius uero in orien
te. Asiam pontum et affricam posside
rent. ¶ Anthonius autem lascius et lu
bricus cum sororem octauiani in uxorem
haberet. ipsam repudiauit et cleopatram
reginam egipti in uxorem accepit. Ob
hoc indignatus octauianus manu
armata in asyam contra anthonium
perrexit et ipsum in omnibus fugauit. Tandem
anthonius et cleopatra victi fu
giunt ac semetipsos pre dolore in fine
occiderunt. Egipti igitur regnum octa
uianus destruxit et romanam prouin
ciam fecit. Inde alexandriam perrexit.
et omnibus diuiciis spolians romam
ipsam transuexit. Vnde in tantum rem
publicam auxit ut pro uno denario
daretur quod prius pro .iiii. vendebatur et que
ciuilia bella ualde urbem uastaue
runt. Ita eam renouauit ut diceret in
ueni latericiam relinquo marmoream.
Quia igitur in tantum rem publicam auxerat
augustus primo omnium uocatus est.
Vnde ab eo augusti dicti sunt qui sibi in im
perio successerunt. sicut a iulio cesare
auunculo eius cesares appellantur.
Vnde et hunc mensem augustum qui prius
sextilis dicebatur quia a martio sextus
erat ipse suo nomine intitulauit cum
augustum vocaret. In memoriam ita
que et honorem uictorie illius quam prima
die augusti octauianus habuit. Omnes
romani hac die sollempnizabant
usque ad tempus theodosii imperatoris
qui cepit regnare anno domini quadringen
tesimo vicesimo. v. ¶ Eudoxia
igitur filia predicti theodosii imperatoris

vxor valentiniani ierosolimā ex uoto
pgeret ubi quidā iudeꝰ pmagno mu
ne duas cathenas ei obtulit. quibꝫ sb
herode petrus apls vinctus erat. Cū
igr romā rediisset. ⁊ kl. augusti ī ho
norē imperatoris gentilis romanos sol
lempnizare uidēt dolens q dāpnato
hoi tantus honor exhiberet. cogitans
q qd ī de facili eos a tali ɔsuetudine
reuocare posset. cogitando tandem inuenit
ut obseruantia quidē sic īstaret sꝫ
ī honore sci petri fieret. ⁊ illū diem
vniuersus pplꝰ ad vincula noīaret.
habita igitur collatione cū bto pela
gio pp. ipsm blandis exhortationibꝫ
induxerunt. ut obliuioni traderetur me
moria pncipis paganorꝫ ⁊ celebris
fieret memoria pncipis aplorꝫ. Qd
dū cunctis placuissꝫ. illa cathenas
quas de ierusalem tulerat ptulit ⁊
pplo ostendit. Papa vero ⁊ illā ca
thenā ptulit q̄ sub nerone idem
apls vinctus fuit. hac g illis so
ciata ita miraculose una cathena
fcā ē ac si semp vna ⁊ eadē extitis
sꝫ. Vn̄ pp ⁊ regina pariter statuerūt.
ut quod hominū indiscreta religio
faciebat gentili dāpnato mutatū ī
melius fieret aplorꝫ pncipi petro.
Ipa igr vincula pape cū regina ī eccā
sci petri ad vincula posuit. ⁊ ipsā
munibꝫ multis ⁊ puilegiis magnis
dotauit ac pdcām diē ubiqꝫ celebrē
fore instituit. hec beda. Quante
autē uirtutis hec cathena fuit anno
q̄dringentesimo. xliiii. Quidam
.n. comitē othonis imperatoris ppin
quū dyā an̄ oīm oclos tā crudeliter
arripuit. ut se ipm dentibꝫ lacera
ret. Tunc iussu imperatoris ad Io pa
pā ducit. ut cathena sci petri ei collo
circūdaret. sꝫ dū quedā alia cathe
na furentis collo esset imposita ⁊ nich
ex hac puenire salutis nimirū
ubi nich latebat uirtutis. Tandem
uera chathena petri pducit ⁊ furen
tis collo īponit. Tantiqꝫ uirtutis
pondus dyā ferre n̄ potuit. sꝫ mox
corā omībꝫ exclamans abscessit. Te
thodric metensis epc ipam cathenā
arripuit ⁊ eandē nullatenꝰ se dimi
surū n̄ manū sibi pcidet asseruit. Cū
igitur sup hoc inter epm ⁊ ppm aliosqꝫ
clericos grauis oriret contencio.
imperator tandē litigiū ipm sedauit
⁊ epo ex ipa cathena anulū a papa
impetrauit. Narrat miletus ī croni
ca. ⁊ ibidē habetur in historia tripartita
qd hiis diebꝫ apd epirū draco ingēs
apparuit. quem donatus epc
uirtute insignis expuens mox oc
cidit. Prius tn̄ an̄ eius faciē digitis
crucē designās ⁊ eidē ostendens. Quē
uix. viii. iuga boum. pre eius pu
tredine aēr inficēte ad locū incendij
trahere potuerunt. Idem qꝫ git ibidē
⁊ in eadē tripartita habet qd in cre
ta dyā in spē moysi se posuit qui
iudeos vndiqꝫ ɔgregatos super
magnū montis precipiciū usqꝫ
mare eos ducit. Quos dū ad terrā
pmissionis sicco pede se pducturum
ducere polliceret. īnumeros eneca
uit. Vn̄ creditur q dyā indignatꝰ q
occasione iudei plausus occisi
in cessauit de eis se taliter vin
dicauit. Multi aūt ex hys q eua
serunt ad baptm ɔfestim ɔuolauerunt
Sꝫ v̄. n. mos ipē declinis ī calbet.
⁊ illi se euoluent pores tn̄ acci

nis cupidis laceratas qui iniuriam pro eo fecerant mortui sunt. Ceteri vero reliqui idem facere vellent et postea quid eis accidit ignorarentur. Audientes piscatores inde transeuntes malum quod acciderat narraverunt eisdem et sic illi conversi sunt. Haec in hystoria tripartita. ¶ Quarta causa institutionis haec assignari potest. Dominus enim vinculis petrum miraculose absolvit et eidem ligandi et absolvendi potestatem dedit. Nos autem vinculis peccatorum ligati tenemur et absolvi indigemus. Ideo ergo ipsum in sollempnitate quae ad vincula honoramus ut sicut ipse a vinculis absolvi promeruit et sicut absolvendi a domino potestatem accepit sic et ipse a peccatorum vinculis nos absolvat. Hanc ultimam institutionis causam non nullam extitisse de facili quis perpendere potest si videat quod absolutionem a vinculis in apostolum factam epistola commemorat absolvendi potestatem sibi concessam evangelium recitat absolutionem nobis ab ipso fiendam hodierna oratio postulat. ¶ Quod autem petrus claves quas accepit mediante dignitate absolvat in quodam miraculo quod legitur in miraculis beate virginis satis claret. Apud coloniam urbem in monasterio sancti petri erat quidam monachus levis lubricus et lascivus. Hic dum subita morte fuisset preventus demones ipsum accusabant et quelibet genera peccatorum contra ipsum clamabant. Unum dicebat ego sum cupiditas tua que tam frequenter contra dei precepta concupisti. Aliud clamabat ego sum vana gloria qua te apud omnes iactanter exaltasti. Aliud autem ego sum mendacium in quo mentiendo peccasti. Et cetera similiter. Contra quedam bona opera que fecerat ipsum excusabant dicentia: Ego sum obedientia quam senioribus spiritualibus exhibuisti, frequenter deo cantasti. Sanctus autem petrus cuius erat monachus pro ipso deprecaturus deum adiit. Cui respondit dominus: Nonne quae in propheta me inspirante dixit: Domine quis habitabit in tabernaculo tuo aut quis requiescet etc. Qui ingreditur sine macula etc. Quomodo hic potest salvus esse cum nec sine macula sit ingressus nec sit iustitiam operatus. Rogant igitur pro eo petro cum virgine matre dei. Hanc dominus sententiam protulit ut ad corpus rediret et ibi penitentiam ageret. Tunc confestim petrus clave quam manu tenebat dyabolum terruit et in fugam convertit. Animam vero eius in manu cuiusdam qui in predicto claustro monachus fuerat tradidit et ut ad corpus ipsum reduceret precepit. Cui abbas pro mercede reductionis postulat ut singulis diebus psalmum miserere mei deus diceret et sepulturam eius sepe scopis mundaret. Ille igitur de morte rediens que sibi contigerant omnibus enarravit.

De sancto stephano papa. Deno

Stephanus papa cum multos gentilium verbo et exemplo convertisset et multa corpora sanctorum martirum sepelisset a valeriano et galieno anno domini ducentesimo lx. studio summo perquiritur ut eum et clericos sacrificare cogerent aut suppliciis diversis punirent. Decreveruntque edictum ut quicumque eos proderet totam eorum substantiam possideret. Decem igitur de eius clericis cum ipso comprehensi statim sine audientia decollati sunt. Sequenti die stephanus papa comprehenditur et ad templum martis ducitur ut aut ydolum adoraret aut sententiam capitalem subiret. Sed cum templum ingressus fuisset et deum ut ipsum templum destrueret exorasset statim magna pars templi ce-